

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:	
Egy hónapra	35 kr. (20 fillér.)
Három hónapra	1 frt (2 kor.)
Vidékre postán:	
Egy hónapra	65 kr. (1 kor. 20 fillér.)
Három hónapra	2 frt. (4 kor.)
Évi hátra	4 frt. (8 kor.)

ELŐRE

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Zöldfa-utca, 32. szám.
Zöldfa-utca és Nagybocler-sarkán.
Felelős szerkesztő:
KUN BÉLA.

Merénylet a sajtószabadság ellen. — Betörés a Bémer téren.

Munkás hiány.

Nagyvárad, okt. 9.

Sok minden politikai kérdés közé, amelyek az ország közvéleményét s a társadalom foglalkoztatják, egyre súlyosabb formában lép be a munkáskérdés. Szerzetéséjjel az országban hallatszik az a panasz, hogy kevés a munkás, áll a dolog. Olvassuk Budapest közéleti hívtalának jelentését arról, hogy nem bírja kellepő tisztán tartani a főváros utcáit, mert nincsen elegendő munkása. Pedig itt az őszi idő, jön a tél s ilyenkor más esztendőknél több volt az ilyen munkára jelentkező, mint amennyinek munkát s napszámot adhattak volna. Most pedig mintegy százhatvan emberrel kevesebb van, mint amennyi kellene. S mi lesz a télen, ha sok hó esik — kérdik. Hát Isten tudja. Lehet, hogy akkora lesz munkás Budapest, ahova teli időben az egész országból sok szegény ember vándorol fel kenyeret keresni. Azonban ez a mostani helyzet nem segít. Ma nem az a jelző odafönt, hogy: munkát a népek, hanem hogy: munkást a dolognak.

Azonban munkás nincs. Nemcsak a fővárosban hiányzik, az utcáról a megszokott napszám ember, hanem még máshonnan is. A mezőkről, a vidékekről, a mezőgazdaságból.

Az az egy pedig holt bizonyosság, hogy a munkáshiány az egyre fokozódó kivándorlás állítja elő. Nagy tömegek mennek ki hónapról-hónapra Amerikába — s csak a tót az, amelyk hazajön. De az is legtöbbször pénz nélkül bár, de „kidolgozott” állapotban: a kiutazó súlyos munka, az amerikai emberkiszármazás megviselte. Magyarban ritka, aki visszatér, hanem ott marad. E sorok keretében igazán aktuális az a statisztikai él, hogy Budapest után az első magyar város New-York, ahol több magyar lakik, mint bármely vidéki metropolisban. S ma a kivándorlás odáj jutott, hogy az is megy, a kinek nem volna ez föltétlenül szükséges. Az az idő elmult, a midőn a tolustarisznya és koldusbot ifejezője volt a messzi idegenbe

való vándorlás. Az emberek egy tömegét az viszi ki, hogy ott többet lehet keresni, mint itthon: a vagyonszerzés leküldöhetetlen vágya ez.

De azért ennek, egyre mennek s a kivándorlási számok annál jelentőségesebbek, mert az amerikai egyesült államok csak teljesen munkaképes embereket bocsátanak a hajórai a partjára.

Itthon pedig az így előállt helyzet teljes egészében hozzájárul az általános drágulási kérdésekhez. — És előáll, hogy az emberek azért vándorolnak ki, mert itthon drága az élet; itthon pedig azért is drága az élet, mert az emberek kivándorolnak . . .

Merénylet a sajtószabadság ellen.

Hol a bizalmas rendelet?

A főispán házajára.

Már terrorizál is.

Kendődik az inkvizíció.

Nagyvárad, okt. 9.

(Saját tudósítónktól.)
A bihari őrszem nem tud hozzá lenni nagy haragban. Tombol benne a nagy düh, őrijeng a bárszonyos főispáni székben s „felköttem a kiadót” kiáltással nyomozza, hogy honnan került ki az a bizonyos bizalmas rendelet, amelyről a Munkás Újság és az Előre emlékezett meg megfelelő kommentárokkal kísérve.

A sajtószabadság őrszeme most erősen szorul, mert a bizalmas rendelet nyilvánosságra kerülésével kiderült egy olyan baklövés, melyből véglegesen kitűnik, hogy ő méltóvága nem csupán tudatlanságból, hanem szándékosan botlik a törvények paragrafusai által tilosnak jelzett mezőre.

Nagygyá lón tehát az ő haragja, mert még pennás legényei sem mernek arra vetemedni, hogy szétlőccsentsék a megszokott sarat a támadók ellen.

Természetesen elsősorban a vármegyét kiadóhivatal vezetője ellen fordult az ő nagy dühe. Ezen kezdte meg az inkvizíciós eljárás. Az írtatlan ember hiába hangsúlyozza, hogy ő nem adta ki a rendeletet, mert a dühölt elvukult őrszem előtt mindenki gyanús, aki csak él.

A bizalmas rendelet más helyről került a Munkás Újság és az Előre birtokába, de hogy honnan, azt ugyan hiába kutatja a főispán ur, s Poldány minden ügyéze és vizsgálóbírája.

Pedig már megkezdte a dübbe gurult őrszem a terrorizmust is.

Az Előre nyomdájában tegnap megjelent Debreczeni vizsgálóbíró s a kéziratokat feltérkélve, kitalálta a bizalmas rendeletet, aminek azonban csak másolatát találta meg s így csupán a kéziratot tudta előhozni.

A főispán ur tehát fiasokt valott ez esetben is, bármily nagy is lesz emiatt az ő szívének szomorúsága.

A házaját megindította a Munkás Újság ellen is. Nyomást gyakorolt az összes nyomdátulajdonosokra, hogy ne vállalják el a lap kiállítását. A nem valami tiszta fejgye azonban nem fog elállni, mert vannak még Nagyváradon tisztességes nyomdátulajdonosok is, akiket nem rémit meg a főispáni terrorizmus.

A nemzeti demokrácia dicső korakában ilyenek történnék a közszabadságok nagyobb dicsőségére. A hazáruól darabontok piszkos feyverei, szűzisták és valóságos sterilizáltak voltak ehhez képest, Zártojás járt a darabontoknak, gyászszékér és sinterék kocsija jutott osztályrészül az adminisztrátoroknak, mit érdemel meg Glac az Antal, a közszabadságokat lábál tipró bihari őrszem.

Hol vannak Nagyvárad város radikálisai, kivessztek már a liberális-musnak magva is Biharmegyéből, hogy tűrik, nyugodtan nézik a sajtószabadság lábál tiprását? Meddig tűrik még öbített kezeiket, meddig nézik még bágdyt szemmel, hogy mint törnek rá a koalíció basibozukjai az alkotmány igaz birtokosaira: a sajtó és egyesülési szabadságra!

Nem záptojást, ide nem sinterészeket, — ostort, korbácot, hogy kiverjék a törvény kéziből a közszabadságok kufarát. Nem záptojás, nem gyászszékér kell, hanem a radikálisus vulkánjának tüzet okadó kitérőse, hogy fölperzselje a joglázók vad borbájának vidéki sergajtóit. Becsületlen, radikális, törvénytisztelő ember nem ilhet Glac Antallal együtt a törvényhatóság székházában.

Pör — hat millió tallérért.

Szaxtíz esztendőn örökség.

Nagyvárad, okt. 9.

(Saját tudósítónktól.)
Szenzációs érdekességű határítást pert indított meg Popp János szegedi nyugalmazott mondonyvezető az osztrák államkincstár birtokában levő hatmillió tallér és egy láda ezüst kiadásért.

A különös pör, amelyben Popp János és testvére képviselődtek, a hat évvel ezelőtti ügyvéd kapta, a követelés, szinte hibetelen előzmény után indult.

Becsben körülbéli egy évtel ez-élt meg az örökségű pöre indult meg az osztrák államkincstár ellen. A pereskedő Popp János várbocsi lakos volt, aki gróf Goluchowski Agner mint külügyminiszter, továbbá az osztrák államkincstár és végül az osztrák állam ellen indított pört az örökségi határítást megintése miatt.

A követelés alapja ez: 1790-ben meghalt Würzburgban Papp Gáspár hajós kapitány, kinek vagyonát — a többi kőst hat millió tallér és egy láda ezüst — a mainzi káptalan vette kezelésbe, amig az öröksők közt szét nem osztják. Mikor Mannheim a francia háború után az osztrákok okkupáltak, az örökséget Ausztria elvette a káptalantól és Bécsbe vitte. A határítékban volt egy igen nagy értékű drága gyöngy, ami annyira megtetszett II. Ferenc császárnak, hogy az osztrák korona legszebb ékköve gyanánt magának vette.

A határíték egy részét két örökös közt meg is osztották, a hatmillió tallér és egy láda ezüst azonban az osztrák kincstár birtokában maradt. Ezekért indított pört a wüzburgi Popp János aki az örökségű Popp Gáspárnak ökménykövel igazolt törvényes örököse és aki kijelentette, hogy karnatokra nem is reflektál, csupán a tőkére.

Ennek a pernek a híre a legközelebbi hírből hirtelen tártta, megjelent egy előzől és szavahihetőségében meggyanúsíthatatlan bécsi lapban. Onnan tudta meg a szegedi Popp János, hogy itt olyan pénzről van szó, amely az ő családját illeti. Pör ugyanis, aki világszen emlékezett, hogy nagypapjának útján testvértanya nem lehet más, mint az örökségű Popp Gáspár, a wüzburgi Popp János pedig szintén rokona.

